

Uchwała Nr XXXVI/554/22
Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego
z dnia 29 marca 2022 r.

w sprawie rozpatrzenia petycji (...) w sprawie naprawy programów ochrony powietrza.

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) w zw. z art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. W wyniku rozpatrzenia petycji (...) w sprawie naprawy programów ochrony powietrza, Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego postanawia nie uwzględniać złożonej petycji.

§ 2. Uzasadnienie sposobu załatwienia petycji, o której mowa w § 1, zawiera załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącej Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Bernadeta Hordejuk

UZASADNIENIE

Do Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 18 lutego br. wpłynęła petycja w sprawie naprawy programów ochrony powietrza z wnioskiem o podjęcie działań niezbędnych do naprawy uchwał;

1. Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej,
2. Nr XVI/281/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Elbląg,

tak, by usunąć z nich wszelkie ograniczenia eksploatacji urządzeń spełniających wymogi ekoprojektu i wykorzystujących jako paliwo stałe odnawialne źródła energii (drewno kawałkowe, pellet, brykiet drzewny). Wnoszący petycję wystąpili o zniesienie wszelkich zakazów i ograniczeń eksploatacji kominków i pieców na drewno (biopaliwo stałe), w szczególności miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń spełniających wymogi Ekoprojektu.

Wskazane przez autora petycji żądania dotyczące „naprawy” programów ochrony powietrza nie mają podstaw prawnych i są sprzeczne z głównymi założeniami przedmiotowych dokumentów strategicznych, których zadaniem jest skuteczna poprawa jakości powietrza poprzez realizację określonych w nich działań naprawczych oraz doprowadzenie wskaźników poziomów zanieczyszczeń do poziomów dopuszczalnych lub docelowych określonych przepisami prawa.

W myśl art. 91 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 r. poz. 1973 ze zm.) dla stref, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 i 4 ww. ustawy, zarząd województwa, w terminie 12 miesięcy od dnia otrzymania od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, o których mowa w art. 89 ust. 1 ww. ustawy, opracowuje i przedstawia do zaopiniowania właściwym wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza, mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Następnie na podstawie art. 91 ust. 3 ww. ustawy sejmik województwa, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania wyników ww. oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref, określa, w drodze uchwały, programy ochrony powietrza.

Ponadto, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, w przypadku ryzyka wystąpienia w danej strefie przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, zarząd województwa opracowuje i przedstawia do zaopiniowania projekt uchwały w sprawie planu działań krótkoterminowych, natomiast sejmik województwa ten plan uchwała.

W związku z powyższym Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego określił uchwałami wskazane w petycji dokumenty, tj.:

- 1) „Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych” - Uchwałą Nr XVI/280/20 z dnia 26 maja 2020 r, oraz
- 2) „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Elbląg ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych“ - Uchwałą Nr XVI/281/20 z dnia 26 maja 2020 r.

Ww. programy i plany stanowią główne dokumenty strategiczne dedykowane bezpośrednio poprawie jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Programy ochrony powietrza, mają na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu, natomiast działania naprawcze określone w planach działań krótkoterminowych mają na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

W przedmiotowych programach ochrony powietrza określono priorytetowe działania naprawcze niezbędne do realizacji celu, czyli osiągnięcia zakładanego w programach efektu ekologicznego, tj. takiego ograniczenia emisji pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu, aby poziomy dopuszczalne pyłu PM10 oraz poziom docelowy B(a)P w strefie warmińsko-mazurskiej i strefie miasto Elbląg były dotrzymane.

Głównym działaniem naprawczym obu programów jest obniżenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w strefie miasto Elbląg, a także w gminach miejskich oraz w gminach miejsko-wiejskich w obrębie miast strefy warmińsko-mazurskiej (kod działania WmsMeZSO i WmsWmZSO). Działanie to ma doprowadzić do obniżenia stężeń zanieczyszczeń na terenie obu stref, poprzez realizację następujących działań szczegółowych:

- a) podłączenie do sieci ciepłowniczej i likwidację innego sposobu ogrzewania,
- b) wymianę ogrzewania węglowego na elektryczne,
- c) wymianę starych kotłów węglowych na nowe zasilane ręcznie,
- d) wymianę starych kotłów węglowych na nowe zasilane automatycznie,
- e) wymianę kotłów węglowych na kotły opalane biomasą zasilane automatycznie,
- f) wymianę kotłów węglowych na kotły opalane pelletem zasilane automatycznie,
- g) wymianę ogrzewania węglowego na gazowe,
- h) wymianę ogrzewania węglowego na olejowe,
- i) wymianę ogrzewania węglowego na pompę ciepła,
- j) termomodernizację.

Efekt ekologiczny działania polega na uniknięciu (redukcji) emisji zanieczyszczeń poprzez zmianę sposobu ogrzewania indywidualnego.

Jednocześnie, w dokumencie wskazano, że należy dążyć do likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe i zastąpienia go ogrzewaniem bezemisyjnym lub niskoemisyjnym. Jedynie na obszarach, gdzie występuje brak możliwości technicznych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej, powinna być dopuszczona wymiana na kotły na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu. Do ogrzewania bezemisyjnego zalicza się podłączenie do sieci ciepłowniczej lub ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła (lub inne źródła odnawialnej energii). Ogrzewanie niskoemisyjne to także kotły gazowe lub olejowe.

Innymi działaniami naprawczymi określonymi w programach, wspomagającymi działanie główne, bez określonego do uzyskania efektu ekologicznego, są:

- 1) inwentaryzacja źródeł niskiej emisji mająca na celu uzyskanie informacji niezbędnych do wskazania budynków i mieszkań, w których lub na potrzeby których eksploatowane są źródła spalania paliw o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW i pozwalająca określić sposób ogrzewania każdego lokalu ogrzewanego indywidualnie: mieszkalnego, użyteczności publicznej oraz lokali w których prowadzona jest działalność handlowa i rzemieślnicza;
- 2) edukacja ekologiczna.

W ramach planów działań krótkoterminowych określono zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania wyłącznie dla pyłu zawieszonego PM10, gdyż w sytuacji wystąpienia ryzyka przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu lub przekroczenia tego poziomu zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania ogranicza się tylko do działania informacyjnego.

W przypadku wystąpienia ryzyka przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego określonych dla pyłu zawieszonego PM10 i ogłoszenia alertu, wdrożyć należy m.in. następujące działania:

- 1) SMeIIKw - Zakaz używania kotłów węglowych/na drewno jeżeli pozwolenie na użytkowanie lub miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wskazują inny sposób ogrzewania pomieszczeń;
- 2) SMeIIPk - Zakaz palenia w kominkach - nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła.

Celem wdrożenia ww. działań krótkoterminowych jest niedopuszczenie do przekroczenia poziomów określonych prawem albo w przypadku ich przekroczenia, jak najszybsze obniżenie stężeń tych zanieczyszczeń w powietrzu. W przypadku normy dopuszczalnej dla pyłu PM10 (wartość średniodobowa – dopuszczalne przekroczenie wartości 50 µg/m³ – 35 dni w roku kalendarzowym), efektem podjętych działań będzie nie dopuszczenie do sytuacji przekroczenia tego poziomu 36 dni w roku.

Podkreślenia wymaga fakt, że powyższe dokumenty nie wprowadzają stałych ograniczeń w eksploatacji urządzeń spełniających wymogi ekoprojektu i wykorzystujących jako paliwo stałe odnawialne źródła energii (drewno kawałkowe, pellet, brykiet drzewny), a także nie wprowadzają stałych zakazów i ograniczeń eksploatacji kominków i pieców na drewno (biopaliwo stałe), w szczególności miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń spełniających wymogi ekoprojektu. Wyżej wymienione ograniczenia i zakazy mogą zostać wprowadzone przez sejmik województwa jedynie w drodze tzw. uchwały antysmogowej. Zgodnie z brzmieniem art. 96 ustawy *Prawo ochrony środowiska* sejmik województwa w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, może wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Ponadto przedmiotowe dokumenty nie odnoszą się do bilansu emisji CO₂ i neutralności klimatycznej, gdyż nie jest to ich zadaniem.

Programy ochrony powietrza wskazują jedynie jakie działania należy podjąć aby długoterminowo obniżyć emisję substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej poprzez zmianę sposobu ogrzewania i termomodernizację. Natomiast plany działań krótkoterminowych wprowadzają krótkookresowe rozwiązania naprawcze, których czas trwania uzależniony jest od czasu występowania przekroczeń poziomów substancji w powietrzu.

Zaznaczyć należy, że w myśl art. 91 ust 9 ustawy *Prawo ochrony Środowiska* zarząd województwa, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 r. poz. 2373, ze zm.) zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem było sporządzenie programów ochrony powietrza.

Konsultacje społeczne przeprowadzone zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3 ww. ustawy odbyły się w terminie od dnia 12 lutego 2020 r. do dnia 4 marca 2020 r. włącznie. Dnia 12 lutego 2020 r. udostępniono informację na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz wywieszono informację w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie, jak i w Biurach Regionalnych Urzędu, a także opublikowano informację w prasie o zasięgu regionalnym (Gazeta Olsztyńska i Dziennik Elbląski) w wydaniach z dnia 12 lutego 2020 r. W trakcie trwającej procedury udziału społeczeństwa do tut. Organu wpłynęły wnioski i uwagi, które przeanalizowano pod kątem zasadności i możliwości

wdrożenia w dokumentach. Wszystkie merytoryczne uwagi do projektów dokumentów zostały przeanalizowane i rozpatrzone.

Zgodnie z art. 91 ust 9c ustawy Prawo ochrony środowiska w przypadku stref, dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a poziomy dopuszczalne lub docelowe lub pułap stężenia ekspozycji są przekraczane w kolejnych latach, zarząd województwa jest obowiązany opracować projekt aktualizacji programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, określając w nim działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci. Natomiast sejmik województwa w terminie 2 miesięcy od dnia opracowania projektu aktualizacji programu ochrony powietrza określa, w drodze uchwały, aktualizację programu.

W związku z powyższym wnoszący petycję, w przypadku powstania obowiązku aktualizacji programów ochrony powietrza, będzie miał możliwość złożenia uwag i wniosków do treści projektów uchwał określających ww. dokumenty strategiczne, a także do zaproponowanych w nich działań naprawczych, na etapie konsultacji społecznych tych dokumentów. Natomiast w obecnym brzmieniu obowiązujących dokumentów strategicznych nie należy uwzględniać petycji.